

ENERGIECOÖPERATIES OP HET PLATTELAND GAMECHANGER IN DE ENERGIETRANSITIE

“De transitie naar hernieuwbare energie is een unieke opportuniteit om de lokale economie en democratie op het platteland in heel Europa nieuw leven in te blazen. Land- en tuinbouwers hebben het potentieel om in dit proces een nieuwe en cruciale rol op te nemen.” Wij luisterden geboeid naar de visie van Dirk Vansintjan, medeoprichter van Ecopower en REScoop.eu, respectievelijk de grootste hernieuwbare energiecoöperatie in Vlaanderen en de federatie van hernieuwbare energiecoöperaties in Europa.

— Tom Schaecken, Innovatiesteunpunt

De energietransitie in Europa zet zich door. “Deze transitie zal in de volgende tien jaar onze manier van leven en onze maatschappij fundamenteel en in goede zin hervormen. “Denk hierbij aan elektrische voertuigen en gebouwen die zichzelf van energie voorzien”, analyseert Vansintjan, sinds 1985 actief in de hernieuwbare energiesector. “We zijn versneld op weg van een vervuilende, gecentrali-

seerde energieproductie op basis van geïmporteerde fossiele en nucleaire brandstoffen naar een meer gedecentraliseerde energieproductie gebaseerd op schone, lokale hernieuwbare energiebronnen. De globalisering die onze economie de laatste decennia voortstuwde, steunde op vervuilende fossiele brandstoffen én bevoordeelde grote, meestal internationale concerns wat de lokale economie destabiliseerde. Veel

burgers voelen zich daardoor machteloos en in de steek gelaten.” Enkel de keuze maken voor hernieuwbare energie volstaat niet, volgens Vansintjan. De manier waarop is ook belangrijk. “Spijtig genoeg moeten we vaststellen dat bij de realisatie van installaties voor productie van hernieuwbare energie nog al te vaak het spook van de globalisering zijn kop opsteekt. Winsten van bijvoorbeeld grote windturbines

op het platteland vloeien niet naar de lokale gemeenschap, maar vinden hun weg naar buitenlandse aandeelhouders zonder enige lokale betrokkenheid.”

Hier ligt volgens Dirk een unieke kans om dankzij de energietransitie de economische ontwikkeling op het platteland te doen heropleven. Dat kan door samen te investeren in duurzamer, meer circulair en meer lokaal. “Investerings in productie van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie op lokaal vlak bieden burgers, lokale gemeenschappen, kmo's en landbouwbedrijven nieuwe mogelijkheden en winstkansen. Wanneer wij investeren in de eigen lokale economie en de eigen lokale gemeenschap ligt de opbrengst acht keer hoger.”

Lokaal eigenaarschap zal, aldus Dirk, de plaatselijke economie op het platteland aanzwengelen en de betrokkenheid van de burgers op het platteland verhogen. “Dit versterkt niet alleen de economie, maar brengt de burger ook dicht bij het lokale

.....

Lokaal eigenaarschap brengt de burger dicht bij een nieuwe democratie

.....

beleid en bestuur. Dichter bij een nieuwe democratie!”

Vansintjan kwam tot deze inzichten dankzij zijn ervaringen en contacten als voorzitter van REScoop.eu. REScoop.eu is de federatie van hernieuwbare-energiecoöperaties in Europa en vertegenwoordigt 1250 individuele lokale energiecoöperaties en hun leden. Zij ondersteunen Europese burgers bij de opstart en ontwikkeling van lokale energiecoöperaties. In deze rol bezocht Vansintjan in heel Europa tientallen lokale energiecoöperaties en hun installaties voor productie van hernieuwbare energie. “Deze lokale energiecoöperaties zijn volgens mij dé formule waarmee burgers en boeren op het platteland greep krijgen op de energietransitie en haar opbrengsten. Ik stel vast dat bedrijfsleiders van land- en tuinbouw-

bedrijven in vele van deze lokale energiecoöperaties een sleutelfunctie opnemen. De energiedorpen in Duitsland zijn daarvan het levende bewijs. Bedrijfsleiders van land- en tuinbouwbedrijven beschikken naast hun onmiskenbare ondernemingszin en gedrevenheid ook over ruimte en dakoppervlakte, ze produceren biomassa en bezitten een machinepark. Zij hebben kennis van de seizoenen en zijn het gewoon om hun activiteiten af te stemmen op de eigen directe leefomgeving en op het landschap. Dit zijn troeven waarmee land- en tuinbouwers een lokale energiecoöperatie kunnen versterken, zodat deze kan uitgroeien tot een duurzaam alternatief voor het klassieke gecentraliseerde energiemodel.”

Extra troef is dat vele land- en tuinbouwbedrijven vandaag al heel wat ervaring hebben met de productie van duurzame energie via zonne-, en warmtekrachtkoppelinginstallaties of biogasinstallaties op het eigen bedrijf. Uit de grafieken die het Innovatiesteunpunt tijdens het gesprek op tafel legt, blijkt duidelijk dat de land- en tuinbouwsector sinds enkele jaren een nettolieferancier is van hernieuwbare energie. Zo injecteerde de sector in 2014 ongeveer 550 GWh zelfgeproduceerde elektriciteit op het net. Samen met Dirk rekenen we uit dat dit overschot aan elektriciteit goed is voor het jaarverbruik aan elektriciteit van meer dan 150.000 gezinnen. In het huidige klassieke energiemodel geniet deze prestatie weinig zichtbaarheid. Voor Dirk bevestigt dit de winstkansen voor boeren. “Een lokale energiecoöperatie kan naast lokale zichtbaarheid en erkenning misschien ook nieuwe manieren van betrokkenheid en waardering creëren. Ik ben ervan overtuigd: lokale energiecoöperaties, versterkt met land- en tuinbouwers, kunnen echte gamechangers zijn in de energietransitie op het platteland!” ■

© DR. ANDREAS WIEG DRGV

Dirk Vansintjan, sinds 1985 actief in de hernieuwbare energiesector, is medeoprichter van de coöperatie Ecopower en van de Europese federatie REScoop.eu. Daarnaast is hij mede-initiatiefnemer van ODE Vlaanderen (Organisatie Duurzame Energie Vlaanderen). In Europa is Vansintjan gekend als inspiratiebron voor velen bij het ontsluiten van lokale hernieuwbare energiebronnen, en als gids in de energietransitie en bij de democratisering van de energiemarkt.

REScoop.eu is de federatie van hernieuwbare energiecoöperaties in Europa. Haar doel? Europese burgers ondersteunen bij de opstart en ontwikkeling van lokale energiecoöperaties. In hun naam spreekt de federatie met beleidsmakers op alle niveaus om de plaatselijke economie op te drijven en de betrokkenheid van burgers op het platteland te verhogen. REScoop.eu is een groeiend netwerk dat reeds 1.250 individuele lokale energiecoöperaties en hun 650.000 burgers vertegenwoordigt.

Ecopower cvba is een coöperatief bedrijf dat burgers samenbrengt rond hernieuwbare energie in Vlaanderen én Europa. Het aantal coöperanten van Ecopower steeg in 2016 tot 50.393 en blijft stijgen. Deze coöperanten zijn samen eigenaar van hernieuwbare-energie-installaties, zoals windturbines, zonnepanelen en kleine waterkrachtcentrales. In 2016 zorgde Ecopower voor 85.7 GWh aan elektriciteitsproductie.